

ARMAND L.L.A. JULIN (1865-1953)

1920

Armand L. L. A. Julin werd geboren te Luik op 24 mei 1865. Hij volbracht zijn middelbare studiën in het Collège Saint-Servais van zijn geboortestad, zijn hogere studiën in de Rijksuniversiteit aldaar. Hij behaalde er de diploma's van doctor in de Rechten en van doctor in de staats- en bestuurlijke wetenschappen (1889). Onder de leiding van Emile de Laveleye zette hij zijn studiën in de staathuishoudkunde en de sociale economie voort.

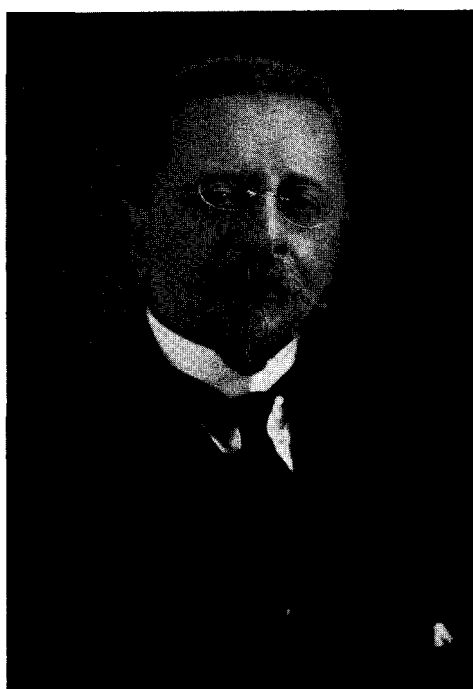
In 1890 trad hij in dienst van het Ministerie van Nijverheid en Arbeid. Veertig jaren lang zou hij aldaar een uiterst vruchtbare en schitterende administratieve loopbaan vervullen. Na, in 1903, tot directeur van het Arbeidsambt aangesteld te zijn geworden, werd hij ten slotte in 1919 tot het hoogste ambt, dat van secretaris-generaal van zijn departement (herdoopt tot „Ministerie van Nijverheid, Arbeid en Sociale Voorzorg”) bevorderd, welke functie hij elf jaar lang bleef waarnemen, tot zijn op rust stelling in 1930, met het recht de titel van Ere-secretaris-generaal van het departement te voeren.

Naast zijn administratieve ambtsbezigheden nam Armand Julin vooraanstaande universitaire opdrachten waar. Achtereenvolgens werd hij tot professor bij de Rijkshandelshogeschool

te Antwerpen, de Universiteit te Leuven, de Rijksuniversiteit te Gent en de Rijksuniversiteit te Luik aangesteld.

In onze Gentse Alma Mater, bij dewelke hij slechts gedurende vier jaar in dienst was, waren de bevoegdheden van Armand Julin de volgende :

Bij K.B. dd. 31 augustus 1920 werd hij — in vervanging van de emeritus geworden Edmond Nicolaï — aangesteld voor de cursus „Statistiek” in de Faculteit van Rechten, voor de cursus „Beginselen van de Statistiek” in de Bijzondere Handelsschool verbonden aan de Faculteit van Rechten, voor de cursus „Begrippen van Statistiek” aan de Faculteit van Wetenschappen, candidatuur in de aardrijkskundige wetenschappen. Bij hetzelfde K.B. kreeg hij — in vervanging van Prof. G. Eeckhout, die er op zijn verzoek van ontslagen was geworden —

opdracht om de cursus „Nijverheidswetgeving” te doceren. In 1924 werd hij van zijn leeropdrachten bij de Rijksuniversiteit te Gent ontslagen en naar de Rijksuniversiteit te Luik overgeplaatst.

Ofschoon veelzijdig aangelegd en geschoold, heeft Armand Julin het beste van zijn krachten aan de statistische wetenschap gewijd. We zijn er overtuigd van zijn betekenis niet te overschatten, wanneer wij hem, na de grote Quetelet, als de voornaamste figuur van de statistische theorie en praktijk in ons land begroeten en hem zelfs zien als een vooraanstaande personaliteit buitenlands huldigen. Ten onzent was hij achtereenvolgens lid en voorzitter van de Centrale Commissie voor de Statistiek, lid en voorzitter van de Commissie voor de indexcijfers van de goederenprijzen, enz. Hij was eveneens oprichter-voorzitter van de Société belge de Statistique. In den vreemde was hij „Fellow” van de Econometric Society (U.S.A.), erelid van de statistische verenigingen van de Verenigde Staten, Argentinië, Tsjekoslowakije, Hongarije en van de Société de Statistique de Paris en, last not least, erevoorzitter van het Internationaal Instituut voor de Statistiek; in deze hoogstaande Nederlandse instelling was hij in 1895 als lid aanvaard geworden, waarna hij eerst tot ondervoorzitter en in 1936 tot voorzitter werd verkozen, in afwachting dat hem, na zijn aftreden in 1947, de titel van erevoorzitter zou worden toegekend. Vooral gedurende de lastige periode van de wereldoorlog II wist hij met kloeke hand het stuur dezer instelling in handen te houden; wat hem des te lastiger viel, daar hij in zijn eigen land, als trouw vaderlander, reeds gedurende de wereldoorlog I aan de bezettende macht alle medewerking ontzegd had.

Als vertegenwoordiger van de Belgische Regering woonde hij, van 1921 tot 1934, alle belangrijke internationale congressen en bijeenkomsten inzake arbeidsproblemen bij.

Voor een onvermoeid werker als Armand Julin, moet het laatste deel van zijn bestaan een zware beproeving hebben betekend; met veel gelatenheid heeft hij deze nochtans aanvaard; bijna volledig blind geworden, zijn gezondheid zwaar aangetast, ging hij voort, in de mate van zijn krachten en van zijn gaaf gebleven verstand, een levendige nieuwsgierigheid aan de dag te leggen, thans vooral door de sociale geschiedenis van België aangetrokken, op dit stuk van een grondige belangstelling, alsmede van een open zin voor de op dit gebied opgerezen vraagstukken blijk gevend.

De publikaties van Armand Julin zijn even verscheiden als overvloedig. Zijn volledige bibliographie omvat een tachtigtal posten. Geen in de statistiek belangstellende, of hij heeft gebruik gemaakt van Armand Julin's overbekend handboek „Précis de statistique théorique et appliquée”, waarvan in de loop der jaren een aanzienlijk aantal, steeds verbeterde en aangevulde drukken verschenen. Van nog aanzienlijker belang is het weids opgezette „Principes de statistique théorique et appliquée” (drie delen : het eerste over de algemene theorie en de praktische methodes van de statistiek het tweede over de economische statistiek en het derde over de arbeidsstatistiek), waarvan enkel het eerste deel volledig uitgewerkt mocht worden : „Statistique théorique” (712 bladzijden, met 45

tekeningen en diagrammen — Albert Dewit, Brussel, en Rivière & Cie, Paris, 1921). Naast dit standaardwerk komen in de eerste plaats in aanmerking de vijf en dertig studies en opstellen, door Armand Julin aan allerlei statistische onderwerpen gewijd. Met voorliefde vermelden we een vijftiental artikelen betreffende de lonen, de huishoudelijke budgetten en de bestaansvoorwaarden der arbeiders, alsook zeven artikelen op de huisindustrie en drie op de arbeidswetgeving betrekking hebbend. Op de Internationale Arbeidsconferentie te Berlijn, in 1890, bepleitte Armand Julin met klem de beperking van de arbeidsduur, gelet op de productiviteit van de arbeid. Als buitengewoon zinrijk op het stuk der sociale toestanden mag voornamelijk zijn laatste werk worden aanbevolen (1936) omtrent de bestaansvoorwaarden van de arbeidende stand in België, van 1830 tot 1930. Van grote betekenis is eveneens de in 1943 in samenwerking met de Heer E. Lesoir uitgegeven studie over de zedelijke en stoffelijke factoren van de achteruitgang der geboorten. Een niet minder blijvende betekenis kan worden toegekend aan de zes opstellen over de grootmeester der statistiek in ons land, Quetelet.

Op geschiedkundig gebied munten uit zijn studies over de industrie in België, o.m. deze over de grootnijverheid in het midden van de 18^e eeuw en over de lakenindustrie in 1764 in de Oostenrijkse Nederlanden.

Vanzelfsprekend werden een zo welgevulde loopbaan en een zo rijk in dienst van de wetenschap verricht oeuvre met allerlei onderscheidingen bekroond, in de eerste plaats door Julin's verkiezing tot lid van de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten van België.

Armand L. L. A. Julin overleed te Brussel op 25 februari 1953.

A. DE RIDDER.

PUBLIKATIES VAN ARMAND JULIN

Recherches sur le salaire des ouvriers des charbonnages belges (1810-1889). Liège, brochure in 12°, pp. 61, 1889. Samenvatting in het „Bulletin de Statistique et de Législation comparée”, tome 27, pp. 375-388, 1890.

Salaires et budgets ouvriers en Belgique. Société Belge d'Économie sociale, Paris, brochure in-8°, pp. 38, 1892. (Uittreksel uit „La Réforme sociale”.)

A propos de salaires et budgets ouvriers en Belgique au mois d'avril 1891. Revue sociale et politique, 3e année, pp. 330-342, 1893.

Les moteurs électriques dans les industries à domicile. Bruxelles, Lebègue, in-8°, pp. 292 (Office du Travail), 1902.

Les grandes fabriques en Belgique vers le milieu du XVIIIe siècle (1764). Bruxelles, Hayez, in-8°, pp. 81, Contribution à la statistique ancienne de la Belgique — Mémoires couronnés et autres mémoires, in-8°, tome LXIII, n° 1167, 1903.

Quelles sont les méthodes suivies dans les divers pays pour la formation de la statistique du commerce international. Rapport présenté à la section I.I. du Congrès International d'Expansion économique mondiale à Mons, 5e question, 1905.

La statistique du commerce extérieur. Bruxelles, Polleunis, Ceuterick Impr., in-8°, pp. 35, uittreksel

uit het „Bulletin de l'Union des Anciens Étudiants de l'École commerciale et Consulaire de l'Université de Louvain”, 1905.

La production décentralisée en Belgique. Bruxelles, Lesigne, 24×16, pp. 44, uittreksel uit „Réforme sociale”, mei 1905.

L'outillage mécanique dans l'atelier familial. Bruxelles, A. Lesigne, Louvain, Institut Supérieur de Philosophie, in-8°, pp. 29, Uittreksel uit de „Revue Sociale Catholique”, 1 augustus 1905.

Ibidem, 24×16, pp. 29, 1905.

De quoi se compose le commerce extérieur de la Belgique. Bruxelles, in-8°, pp. 50, Uittreksel uit de „Revue économique internationale” van maart 1907. Études sur la statistique du commerce extérieur, 1907.

Sommaire du cours de statistique générale et appliquée. Institut Supérieur de Commerce d'Anvers, Anvers, Imprimerie J. E. Buschman, in 16°, pp. 129, 1907.

Les industries à domicile en Belgique, vis-à-vis de la concurrence étrangère. Liège, Bénard, in-8°, pp. 150, 1908.

Tableau statistique des fonctionnaires et employés civils de l'État. Publications du Comité belge pour le progrès de la législation du travail, section belge de l'Association internationale pour la protection légale des travailleurs, n° VIII, 1908.

Précis du cours de statistique appliquée. 2e Uitg., Bruxelles, Misch et Thron, in 16°, VII, pp. 242; 3e uitg., Bruxelles-Paris, 1912-1910.

The history and development of statistic in Belgium. In folio dactylographic, pp. 37 (uittreksel), 1918.

Précis du Cours de Statistique générale et appliquée. 4e Uitg., Revue par l'auteur avec une préface de M. A. Fovelle, Bruxelles, Dewit, Paris, Rivière, in-8°, XIV, pp. 270, 1919.

Principes de statistique théorique et appliquée. Avec préface de M. Lucien March, Directeur de la Statistique Générale de la France, 45 figures et diagrammes, Paris, Rivière — Bruxelles, Dewit, 2 tomes en 3 volumes gr., in-8°, 1921.

Principes de statistique théorique et appliquée, Tome deuxième : *Statistiques économiques*. Fascicule I : *Statistiques du Commerce extérieur et des Transports*, pp. 155. Fascicule II : *Statistique des Prix et Méthode des Index-numbers*, pp. 161-500. Paris, Marcel Rivière — Bruxelles, Albert Dewit, in-8°, VI, 1923.

Précis du Cours de Statistique générale et appliquée. 5e Uitg., Revue par l'auteur avec une préface de M. Fovelle, Bruxelles, Dewit — Paris, M. Rivière, in-8°, XIV, pp. 278, 1923.

Statistique internationale de la production. Industries faisant l'objet de monopoles ou soumises à des droits d'accises. Prosseditorato Centrale dello Stato, Roma, in-8°, 24×16, pp. 41, 1925 (2 drukken).

Statistique des Prix et Méthode des Index-numbers. Principes de statistique théorique et appliquée, tome deuxième : *Statistiques économiques*, Fascicule II, Paris, M. Rivière — Bruxelles, A. Dewit, in-8°, pp. 161-500, 1928.

Ibidem. in-8°, pp. 344, 1928.

Résultats principaux d'une enquête sur les budgets ouvriers et d'employés en Belgique (1928-1929). Uittreksel uit het „Bulletin de l'Institut International de Statistique, Tome XXVII.

Enquête sur les charges sociales de l'industrie. Comité Central Industriel de Belgique, Bruxelles, in-8°, pp. 122. Bulletin du Comité Central Industriel, pp. 344, 388, 422, 495, 811, 872, 1933.

Ibidem. 24×16, pp. 122, Imprimerie Industrielle et Financière, 1933.

Résultats principaux d'une enquête sur les budgets d'ouvriers et d'employés en Belgique (1928-1929). Annexe : copie des instructions aux agents recenseurs, pp. 10, ronéogr., La Haye, Van Schoonum et Fils, in-°, pp. 46, 1934.

Sur l'avenir de la Statistique. Mélanges Ernest Maheim, tome I, pp. 100-116, 1935.

La réforme des statistiques d'importation et d'exportation en relation avec la nouvelle méthode de la politique commerciale. 2e Uitg., Bruxelles, in-8°. pp. 94, Éditions du Comité Central Industriel de Belgique 1935.

Ibidem. 24×16, pp. 94, Impr. Industr. et Financ., 1935.

Ibidem. 24×16, pp. 119, Éd. du Comité Central Industriel de Belgique, Imprimerie Industrielle et Financière, 1937.

La réforme de l'index des prix de détail. Bruxelles, Les imprimeries Schaumans, in-8°, pp. 30, 1939.

La réforme de l'index des prix de détail. Uittreksel uit het „Arbeidsblad” van mei 1939, in-8°, pp. 32, 1939.

Sur le taux d'accroissement de la population dans un territoire déterminé. Brussel, Paleis der Academiën, overdruk uit het „Bulletin de la Classe des Lettres et des Sciences Morales et Politiques de l'Académie Royale de Belgique”, tome XXVI, in-8°, pp. 29, 1941.

L'industrialisation et la natalité. Bruxelles, Paleis der Academiën, overdruk uit het „Bulletin de la Classe des Lettres et des Sciences Morales et Politiques de l'Académie Royale de Belgique”, 5e série, tome XXXIX, in-8°, pp. 16, 1943.